

Autorizirani podaci u kontekstu semantičkog weba: priprema puta

Tanja Buzina

Ana Knežević Cerovski

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Od umreženih računala do weba povezanih podataka

- mreža (*net*) : računala povezana telefonskim žicama : nije web
- web *dokumenata* : povezivanje dokumenata (hipertekst): web-stranice povezane linkovima (World Wide Web/Web)
- semantički web : u središtu interesa su sami podaci : web podataka (*linked data*, "povezani podaci")

Knjižnični podaci kakve poznajemo

- nisu integrirani u otvoreni web i nisu dostupni web-pretraživačima
- potrebno ih je strukturirati na nov način i učiniti ih dostupnima u kontekstu povezanih podataka na webu i otvoriti za širu korisničku zajednicu → povećana interoperabilnost

040 L \$\$aHR-ZaNSK\$\$bhrv\$\$cHR-ZaNSK\$\$epiak\$\$fnskps

065 L \$\$a82\$\$cknjiževnost\$\$2udc

1001 L \$\$aDrakulić, Slavenka

4001 L \$\$aDrakulic, Slavenka

4001 L \$\$aDrakulić, Slavenka

4001 L \$\$aDrakulić, Slavenka

4001 L \$\$aDrakulić-Ilić, Slavenka

4001 L \$\$aIlić, Slavenka Drakulić-

4001 L \$\$aDrakulić Ilić, Slavenka

4001 L \$\$aIlić, Slavenka Drakulić

670 L \$\$aDas Liebesopfer / Slavenka Drakulić ; aus dem Kroatischen von Astrid Philippsen. Berlin, 1997.

670 L \$\$aSmrtni grijesi feminizma : ogleđi o mudologiji / Slavenka Drakulić-Ilić. Zagreb, 1984.

670 L \$\$aMoja metoda / Jane Fonda ; fotografije Steve Schapiro ; s engleskog prevela Nada Paliković ; [predgovor Slavenka Drakulić Ilić]. Zagreb, 1983.

670 L \$\$aMirko Ilić: Sex & lies : Moderna galerija, Studio "Josip Račić", Zagreb, 16. 4. - 14. 5. 2002. / [predgovor Slavenka Drakulić, Steven Heller ; prijevod na engleski Graham McMaster ; fotografija Luka Mjeda]. Zagreb, 2002.

670 L \$\$aVizitë Ciceron ... / Slavenka Drakulić ; [prevela edlira Hoxholli... et al.]. Tiraan, 2011.

Zašto knjižnice trebaju iskazivati podatke na semantičkom webu

- bolje mogućnosti pretraživanje podataka na webu
- povećana vidljivost podataka
- mogućnost povezivanja s drugim izvorima i uključivanje u druge izvore podataka
- uspostava kvalitetnijega normativnog nadzora – povezivanjem više izvora
- veće mogućnosti korištenja podataka
- stalno poboljšavanje podataka

5 koraka prema povezanim podacima

- ★ podaci objavljeni na Webu u bilo kojem formatu (npr. PDF)
- ★★ objavljeni strukturirani podaci na webu u strojno čitljivom formatu (npr. XML)
- ★★★ objavljeni strukturirani podaci na webu u dokumentiranim nevlasničkim formatima (npr. CSV umjesto Excela)
- ★★★★ objavljeni strukturirani podaci na webu kao RDF (npr. Turtle, RDFS, JSON-LD, SPARQL)
- ★★★★★ RDF-u su dodani identifikatori kao poveznice (URI-ji) drugim izvorima podataka

<https://www.w3.org/DesignIssues/LinkedData.html>

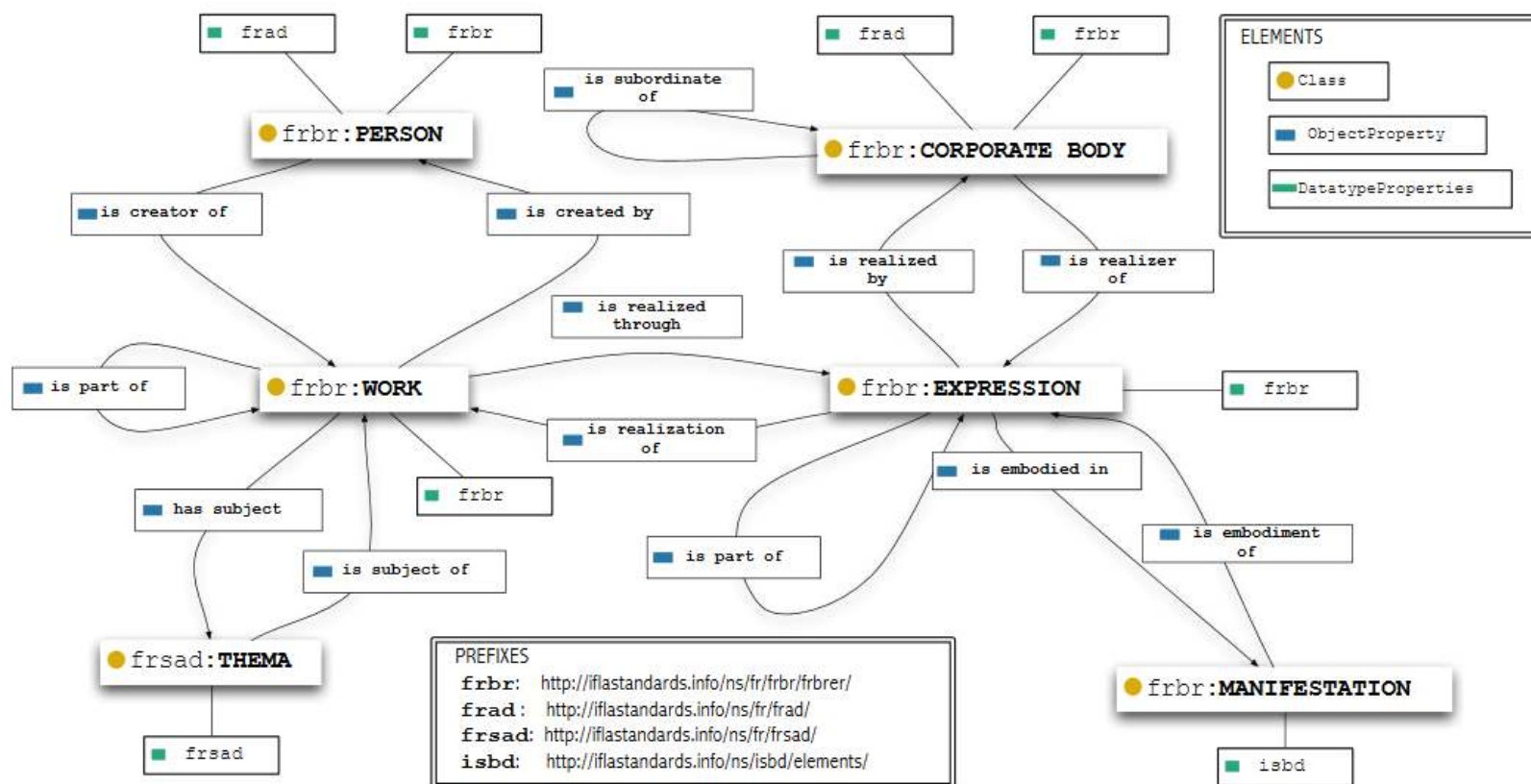
Linked Data - Povezani podaci

- korištenje URI-ja za imenovanje stvari/podataka (*things*)
- korištenje HTTP URI-ja
- kada se pretražuje URI, pružiti korisnu informaciju korištenjem standarda semantičkog weba (RDF, SPARQL-RDF Query Language, OWL, SKOS)
- uključiti poveznice prema drugim URI-jima, što omogućuje otkrivanje novih stvari (podataka)

Povezani podaci su dobro napravljen semantički web (*Tim Berners-Lee*)

Vila-Suero, Villazón-Terrazas, and Gómez-Pérez / datos.bne.es: a Library Linked Data Dataset

Knjižnice i povezani podaci : priprema puta

- odluke koje donose bibliografske agencije:
 - žele li iskazivati svoje podatke u semantičkom webu
 - odabir seta podataka za semantički web
- povezani podaci postaju sastavni dio opsega posla tijela odgovornih za praćenje knjižničnih normi
- povezani podaci postaju integralni dio knjižničnih radnih procesa

Autorizirani podaci

- skup informacija o osobi, obitelji, korporativnom tijelu ili djelu čije se ime koristi kao osnova za nadzirane pristupnice u bibliografskim navodima ili zapisima u knjižničnim katalogima ili bibliografskim bazama podataka
- autorizirani podaci o imenima održavaju se u normativnim bazama podataka

FRAD

Normativne baze podataka

- strukturirane su na sustavan i standardiziran način i uključuju:
 - imena osoba (autora)
 - sve varijante imena iste osobe
 - dodatna razlikovna obilježja za osobe istoga imena
 - biografske podatke
- omogućuju postupak uključivanja u semantički web zbog svoje konzistentnosti

VIAF – NSK u VIAF-u od 2013.

VIAF
Virtual International Authority File

Search

Select Field: Select Index: Search Terms:

VIAF: The Virtual International Authority File

The VIAF® (Virtual International Authority File) combines multiple name authority files into a single OCLC-hosted name authority service. The goal of the service is to lower the library authority files by matching and linking widely-used authority files and making that information available on the Web.

Priprema puta

- priprema autoriziranih podataka za okruženje semantičkog weba:
 - obogaćivanje zapisa za autore dodatnim podacima veće granularnosti
 - definiranje strukture URI identifikatora
 - imenovanje entiteta („stvari”) korištenjem HTTP URI-ja
 - prikazivanje podataka u standardnim formatima semantičkog weba (RDF/XML, RDF/Turtle, JSON)
 - povezivanje entiteta URI-jima s drugim izvorima podataka kako bi korisnici dobili potpuniju informaciju

Obogaćivanje zapisa za autore dodatnim podacima veće granularnosti

- **065** - područje djelovanja
UDK
- **100** - Osobno ime, titule i ostali dodaci imenu, datumi pridruženi imenu
- **678** - Biografski podatak – pridružena zemlja, zanimanje/zvanje, datumi i mjesta rođenja i smrti
- **024** – Drugi standardni identifikatori
- **046** - Posebni kodirani datumi
- **368** - Drugi atributi osoba ili korporativnih tijela
- **370** - Pridruženo mjesto
- **371** - Adresa
- **372** - Područje djelovanja
- **373** - Pripadnost
- **374** - Zanimanje
- **375** – Spol/Rod
- **376** - Podaci o obitelji
- **377** - Pridruženi jezik

FRBR, FRAD & ILS →

- FRBR navodi tri atributa za identificiranje osoba – datumi, titula osobe i ostale informacije povezane s osobom
- FRAD donosi i dodatne attribute – rod, mjesto rođenja/smrti, zemlja, prebivalište, pripadnost, adresa, jezik osobe, područje djelovanja, zvanje/zanimanje, biografija/povijest
- *Idealni knjižnični sustav - cjeloviti setovi metapodataka koji će moći odgovoriti na sve korisničke upite koji su identificirani u FRAD-u : pronaći, identificirati, kontekstualizirati i opravdati.*

<http://library.ifla.org/821/1/086-moulaison-en.pdf>

Heather Lea Moulaison

Primjeri primjene povezanih podataka u knjižnicama

<http://datos.bne.es/>

The screenshot shows the homepage of the datos.bne.es portal. At the top, there is a navigation menu with links for 'Inicio', 'Personas', 'Entidades', 'Obras', 'Temas', and 'Ayuda'. The BNE logo is in the top right corner. The main heading reads 'El portal de datos bibliográficos de la Biblioteca Nacional de España'. Below this, a paragraph explains that the portal offers a new way to access collections and resources, based on Linked Open Data technologies. A search bar is located below the text, with a blue arrow button on the right. The search bar contains the text: 'Buscar una persona, grupo, entidad, el título de una obra o un tema. Ej.: Leonardo da Vinci, ONU, Grapes of Wrath, Aztecas'. Below the search bar, there are three columns of results. The first column, titled 'Personas', shows a portrait of Julán Marías (1914-2005). The second column, titled 'Obras', shows an open book with the title 'CARTA ETICA' and some text. The third column, titled 'Temas', shows an open book with a globe on the right page.

Primjer pretraživanja

datos.bne.es/?ind?s=Gómez+de+Avellaneda%2C+Gertrudis+

DATOS·BNE·ES Inicio Personas Entidades Obras Temas Ayuda

Gómez de Avellaneda, Gertrudis

Filtrar por tipo (122 resultados)

121 Obras 1 Personas

L 78 Ediciones

21 de 122

Gómez de Avellaneda, Gertrudis (1814-1873)

Gertrudis Gómez de Avellaneda, escritora y poetisa cubana.

Obras destacadas:

Baltazar.
El donativo del diablo
Obra selecta
El Príncipe de Viana.

Sugerencias:

Personalidad literaria de Doña Gertrudis Gómez ...
Aramburu y Machado, Mariano:
Obra Disponible en digital

Gertrudis Gómez de Avellaneda. la peregrina
Marquina, Rafael
Obra

[Retrato de Gertrudis Gomez de Avellaneda]
Morat.
Obra

Gertrudis Gómez de Avellaneda
El discurso de Gertrudis Gómez de Avellaneda

Gómez de Avellaneda, Gertrudis (1814-1873)

Gertrudis Gómez de Avellaneda,, escritora y poetisa cubana.

Información extraída de Wikipedia

En la BNE

Autor de
79
Obras

Tema en
10
Obras

Participa en
14
Obras

Sus obras

Sus obras

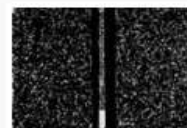
Baltasar
(1 versión)

Obra Disponible en digital

El donativo del diablo
(1 versión)

Obra Disponible en digital

Obra selecta
(1 versión)

Obra Disponible en digital

El Príncipe de Viana
(1 versión)

Obra Disponible en digital

Obras
(1 versión)

Obra Disponible en digital

La hija del rey René
(1 versión)

Obra Disponible en digital

Devocionario nuevo y
completísimo en prosa y verso
(1 versión)

Obra Disponible en digital

Dolores
(1 versión)

Obra Disponible en digital

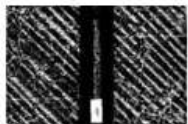
Espatolino
(1 versión)

Obra Disponible en digital

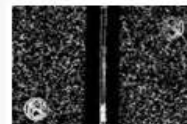
La verdad vence apariencias
(1 versión)

Obra Disponible en digital

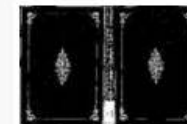
Saul
(1 versión)

Obra Disponible en digital

Alfonso Múnio
(1 versión)

Obra Disponible en digital

DBpedia	http://dbpedia.org/resource/Gertrudis_Gómez_de_Avellaneda
Sudoc	http://www.idref.fr/028330374
Biblioteca del Congreso de los EEUU	http://id.loc.gov/authorities/names/n50046887
Biblioteca Nacional Alemana	http://d-nb.info/gnd/11871807X
Biblioteca Nacional Alemana	http://d-nb.info/gnd/160708443
VIAF	http://viaf.org/viaf/76328537
Biblioteca Nacional Francesa	http://data.bnf.fr/12018818
Libris (Suecia)	http://libris.kb.se/resource/auth/373047
ISNI	http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000109169855

Más información

Otros nombres utilizados	Avellaneda, G. G. de Gómez de Avellaneda y Arteaga, Gertrudis Gomes de Avellaneda, Guertrudis
Fuente consultada	WWW LC auth. file, 26-12-2000 Antología poética, 1983 Dic. de escritores célebres, 1995

<https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/>

The screenshot shows the 'Web NDL Authorities' website. At the top, there is a dark blue header with the title 'Web NDL Authorities' and the subtitle '国立国会図書館典拠データ検索・提供サービス'. In the top right corner, there are links for 'Japanese' and 'Help'. Below the header is a search interface with two tabs: 'by keyword' (selected) and 'by classification'. A search input field contains the placeholder text 'Enter your search keyword', and a 'Search' button is to its right. Below the search field are radio buttons for 'All', 'Name', and 'Topical Name'. The main content area is divided into two columns. The left column contains the text 'All the authority data created and maintained by the NDL is available.' followed by a link 'Read more about Web NDL Authorities'. The right column is titled 'News' and contains three bullet points: '英語版を公開しました / An English version is now available. * 正常に表示されない場合はページを再読み込みしてください (2016年3月23日)', '各種お知らせページのURLが変更になりました (2015年12月25日)', and '外部サイト (Wikipedia) へのリンクを改修しました (2015年3月17日)'. At the bottom, there is a dark blue footer with 'National Diet Library Home | NDL Search' on the left and 'About Web NDL Authorities | Contact Us' on the right. A small copyright notice 'Copyright © National Diet Library. All Rights Reserved' is centered at the very bottom.

• Search Results

Bric-Mazuranic, Ivana, 1874-1938

ID	00463793
項目 xi:prefLabel	Bric-Mazuranic, Ivana, 1874-1938
別名 (キリル文字) xi:altLabel	ブルリッチ=マジュラニッチ、イヴァナ
生年 rda:dateOfBirth	1874
没年 rda:dateOfDeath	1938
関連リンク skos:exactMatch	n84065284 (LONAME); NDL00463793 (VIAF)
出典 dct:source	巨人レーゴ子 生没年・資料本文・フラビッチのふしぎな冒険 / マジュラニッチ 作 ; せごぐちけん 訳
編集履歴 skos:historyNote	生没年追加 (20060208)
作成日 dct:created	1997-03-31
最終更新日 dct:modified	2011-10-18T13:52:21
External Link	Search the Japanese Wikipedia
Other formats	RDF/XML format , RDF/Turtle format , JSON format

Online Services at the NDL

You can search NDL bibliographic records for the following headings:

-
-

Zaključno

- projekti povezanih podataka tek su u začetku i knjižnice pronalaze samostalna rješenja
- tehnologija je spremna, knjižnice i knjižničari se trebaju pripremiti
- važno je započeti raditi na povezanim podacima da bi se steklo iskustvo za složenije projekte

Hvala na pažnji!